

Fundacja
na rzecz
Efektywnego
Wykorzystania
Energii

Polish
Foundation
for Energy
Efficiency

Rola dobrego planowania energetycznego w gminach w identyfikacji i realizacji projektów poprawy efektywności energetycznej na poziomie lokalnym

Szymon Liszka s.liszka@fewe.pl

Cele lokalnego planowania energetycznego

- **bezpieczeństwo energetyczne**, które ma gwarantować niezawodne i ciągłe zaspokajanie potrzeb energetycznych,
- **zapewnienie rozwoju gospodarczego i społecznego**, czyli dostęp do energii teraz i w przyszłości, stymulowanie rozwoju nowych firm i tworzenie miejsc pracy, niedopuszczenie do nadmiernego wzrostu kosztów energii,
- **zapewnienie jakości środowiska i ochrona klimatu Ziemi**, czyli tworzenie warunków dla zdrowego życia mieszkańców, solidarność na rzecz warunków życia przyszłych pokoleń.

Lokalne planowanie energetyczne – stan obecny – Prawo energetyczne

Zadanie planowania energetycznego zostało prawnie przypisane gminie w Ustawie – Prawo energetyczne z dnia 10 kwietnia 1997 roku. Artykuł 18 tej Ustawy określa, że **do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy:**

- planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy,
- planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg znajdujących się na terenie gminy,
- finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg publicznych znajdujących się na terenie gminy.
- **planowanie i organizacja działań mających na celu racjonalizację zużycia energii i promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy.**

Lokalne planowanie energetyczne – stan obecny – Prawo energetyczne

Art. 19.

1. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) opracowuje projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, zwany dalej „projektem założeń”.
2. Projekt założeń sporządza się dla obszaru gminy co najmniej na okres 15 lat i aktualizuje co najmniej raz na 3 lata.
3. Projekt założeń powinien określać:
 - 1) ocenę stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe;
 - 2) przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych;
 - 3) możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii, z uwzględnieniem energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w odnawialnych źródłach energii, energii elektrycznej i ciepła użytkowego wytwarzanych w kogeneracji oraz zagospodarowania ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych;
 - 3a) możliwości stosowania środków poprawy efektywności energetycznej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej;
 - 4) zakres współpracy z innymi gminami.

Planowanie lokalne - Polska

Fundacja na rzecz
Efektywnego
Wykorzystania
Energii

Polish
Foundation
for Energy
Efficiency

	2013	2014	2015	2016	2017	2020
						Wartość docelowa
Odsetek gmin posiadających założenia do planów zaopatrzenia w ciepło i energię lub inną formę planowania energetycznego [%]	21,6	20,0	19,0	21,1	22,0	100,0

SYSTEM MONITOROWANIA ROZWOJU
strateg.stat.gov.pl

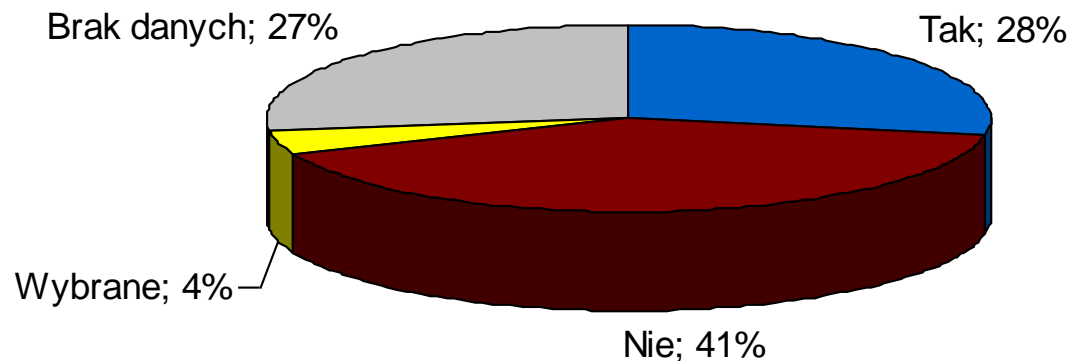
Lokalne planowanie energetyczne – stan obecny - wnioski

Czy planowanie energetyczne w gminie to tylko przymus ustawowy, czy też realne korzyść w rozwoju społecznym i gospodarczym gminy?

Praktyka zarządzania energią w gminach

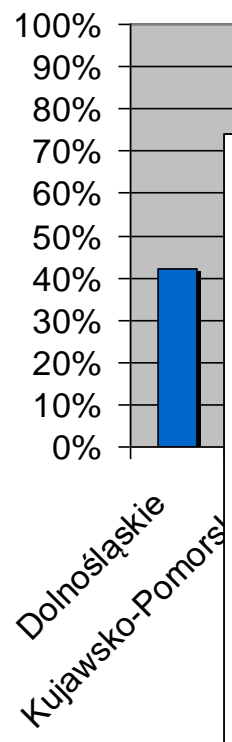
Czy w projekcie założeń do planu zaopatrzenia gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe wybór sposobu zaopatrzenia gminy w energię uwzględnia: wpływ na rozwój gospodarczy gminy, koszty zaopatrzenia w energię, miejsca pracy, wpływy do budżetu gminy, poprawę jakości powietrza?

Struktura odpowiedzi na pytanie 1.3
Uwzględnienie kryteriów w planie zaopatrzenia gminy

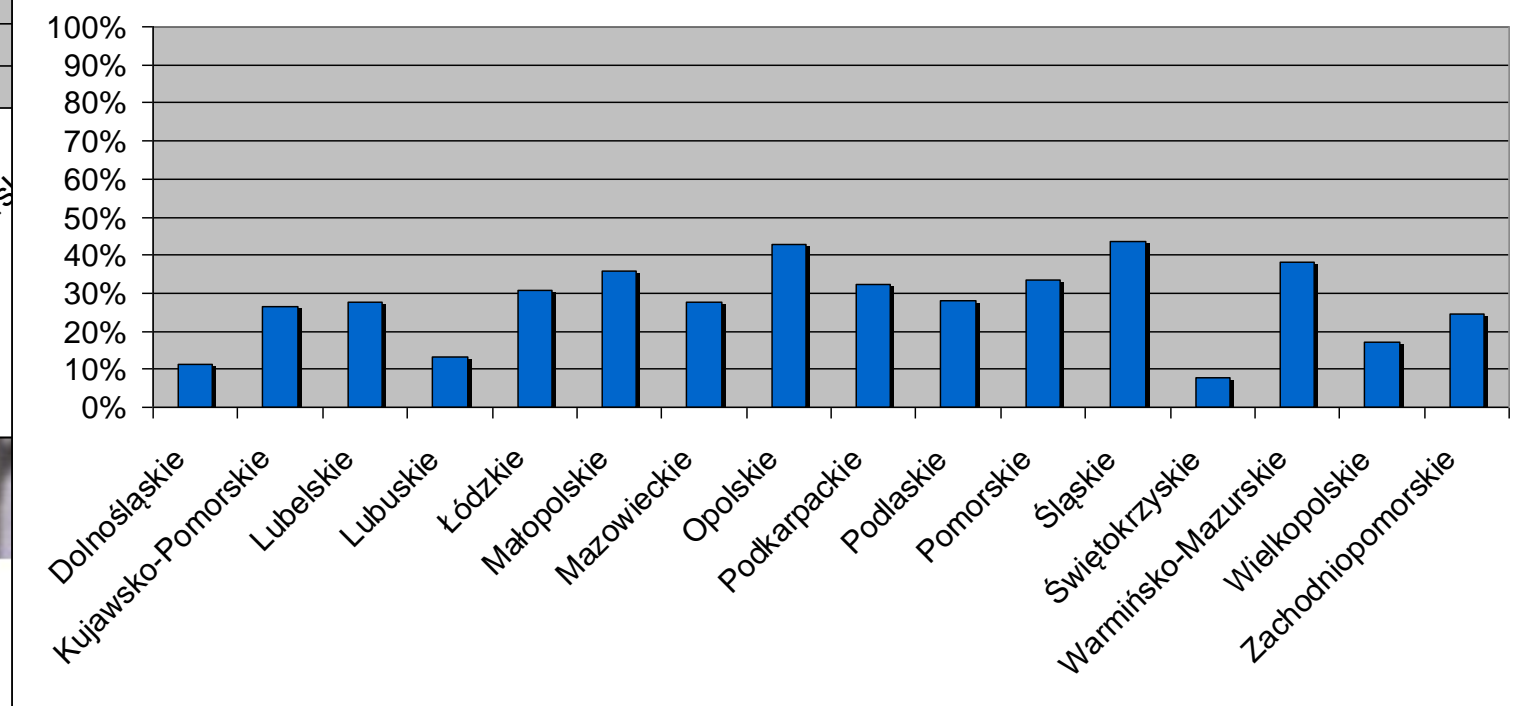

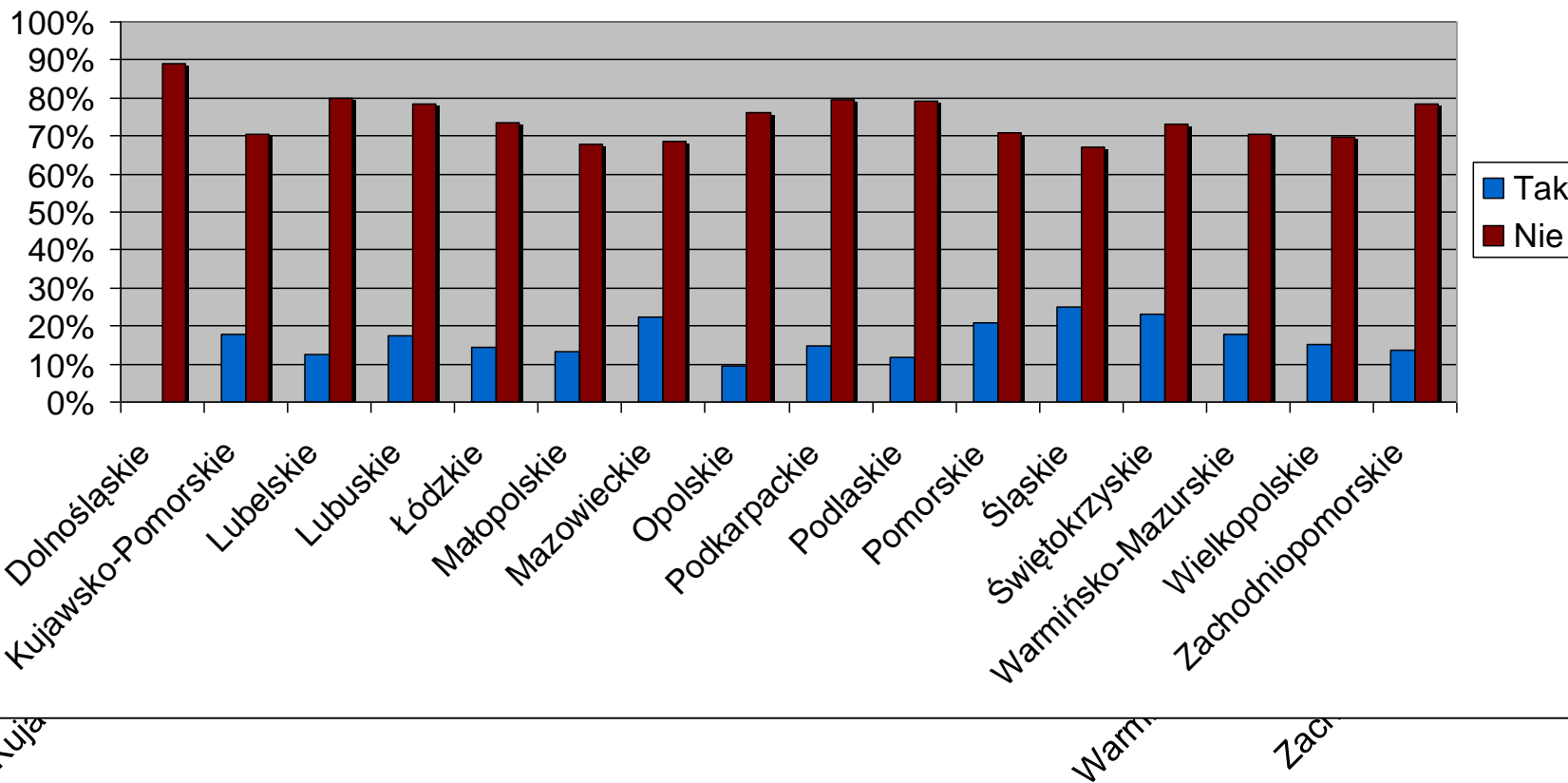
Udział obiektów JST poddanych termomodernizacji wg województw [%]

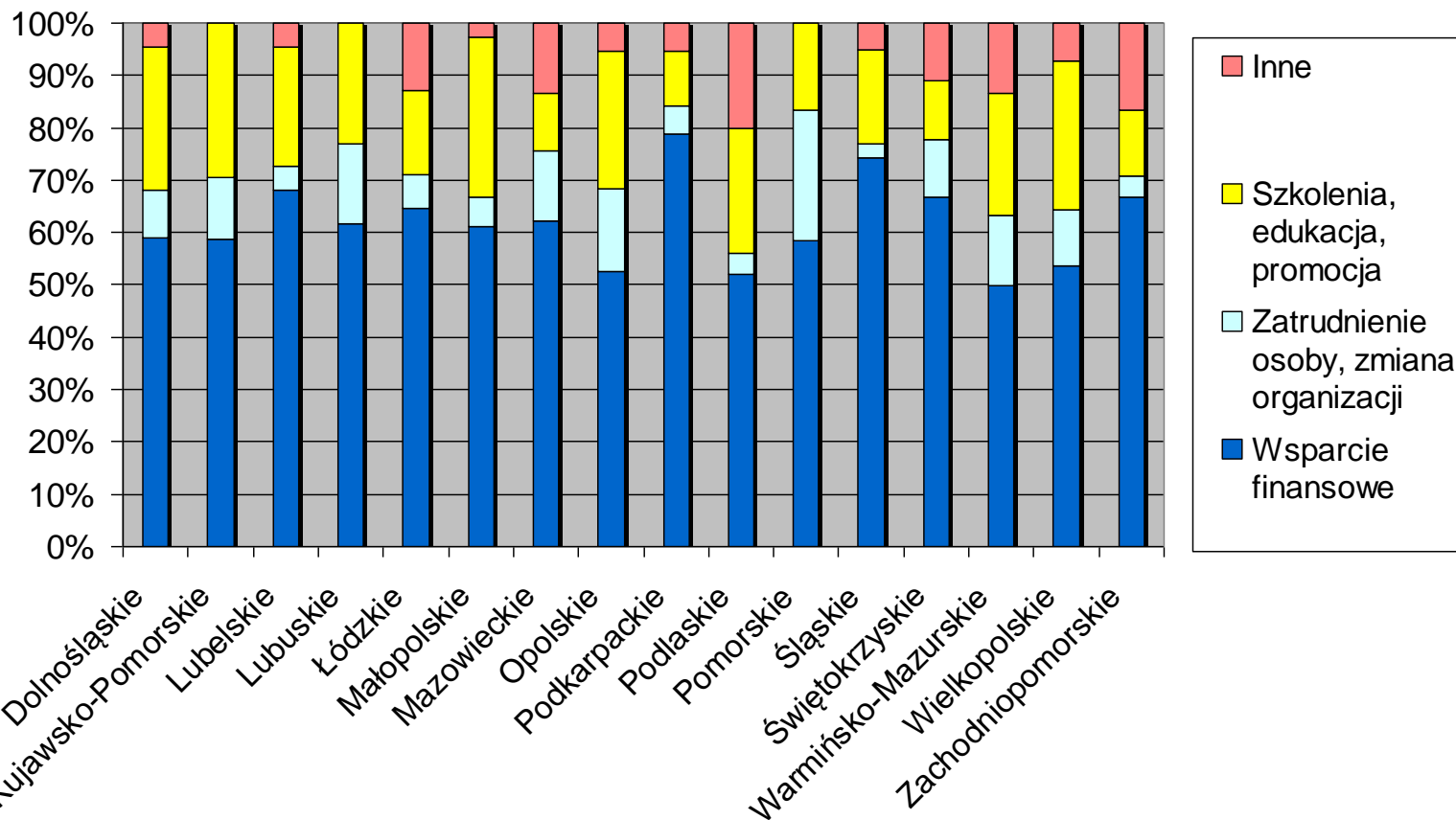
Realizacja przez JST długookresowego planu termomodernizacyjnego wg województw [%]

Partnerstwo publiczno-prywatne w celu realizacji przedsięwzięć energooszczędnych, wg województw [%]

Potrzeby JST dla planowania i promocji efektywności energetycznej w poszczególnych kategoriach, wg województw [%]

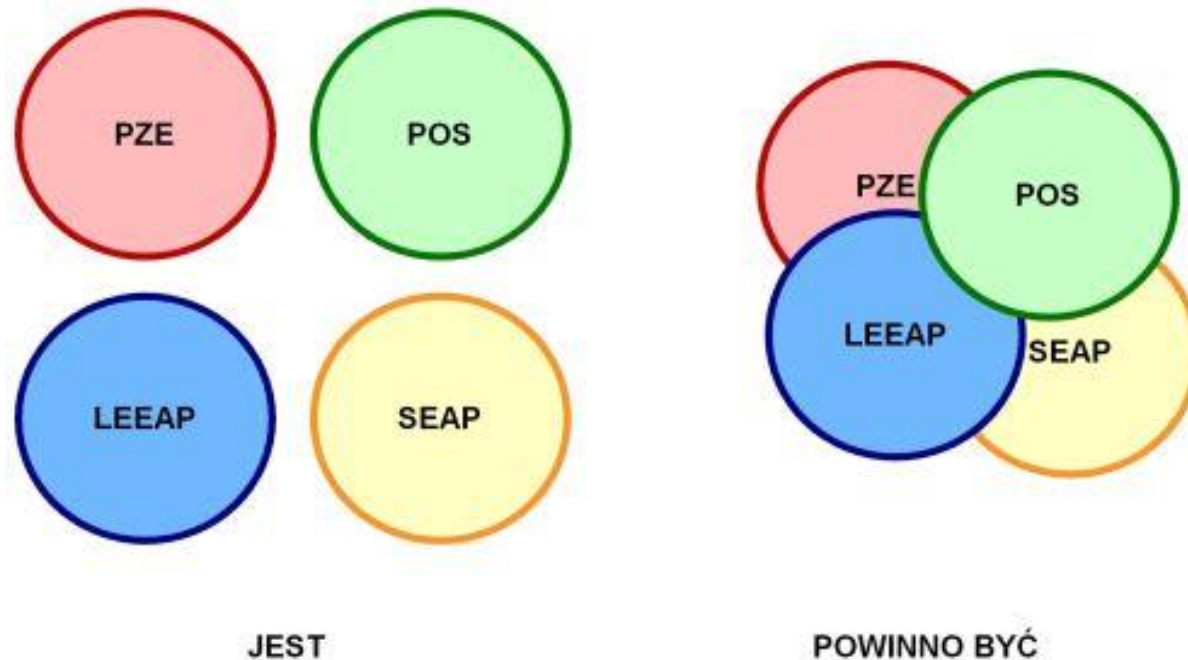

SEAP

Przyjęcie przez UE Pakietu klimatyczno-energetycznego dało impuls do silniejszego powiązania zagadnień energetycznych i klimatyczno-środowiskowych. Istotną rolę w procesie podejmowania działań dla ochrony klimatu ma do spełnienia sektor publiczny, w tym gminy na szczeblu lokalnym. W 2008 roku powołano do życia Porozumienie Burmistrzów (Covenant of Mayors) dla wsparcia samorządów lokalnych w podejmowaniu ambitnych celów klimatycznych. Rekomendacją ze strony porozumienia było opracowanie lokalnych bazowych inwentaryzacji emisji gazów cieplarnianych i opracowywanie lokalnych planów działań na rzecz zrównoważonej energii – SEAP. W Polsce inicjatywa ta została przyjęta ostrożnie, jak dotychczas około trzydzieści gmin przystąpiło do opracowania i uchwaliło wymagane dokumenty.

- Uruchomienie przez NFOSiGW programu dofinansowania lokalnych planów gospodarki niskoemisyjnej i perspektywa środków finansowych z budżetu UE na lata 2014-2020 dedykowanych na rozwój gospodarki niskoemisyjnej przyczyniły się do wzrostu zainteresowania gmin lokalnym planowaniem energetycznym.
- Ze względu na problemy środowiskowe głównie związane z jakością powietrza, częstymi przekroczeniami dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń i faktem, że za zjawisko to odpowiada głównie tzw. niska emisja oraz gwałtownie rozwijający się transport, poprawa jakości powietrza i warunków życia mieszkańców stanowi jeden z ważnych obszarów tematycznych planów gospodarki niskoemisyjnej.

Lokalne planowanie energetyczne – stan obecny - wnioski

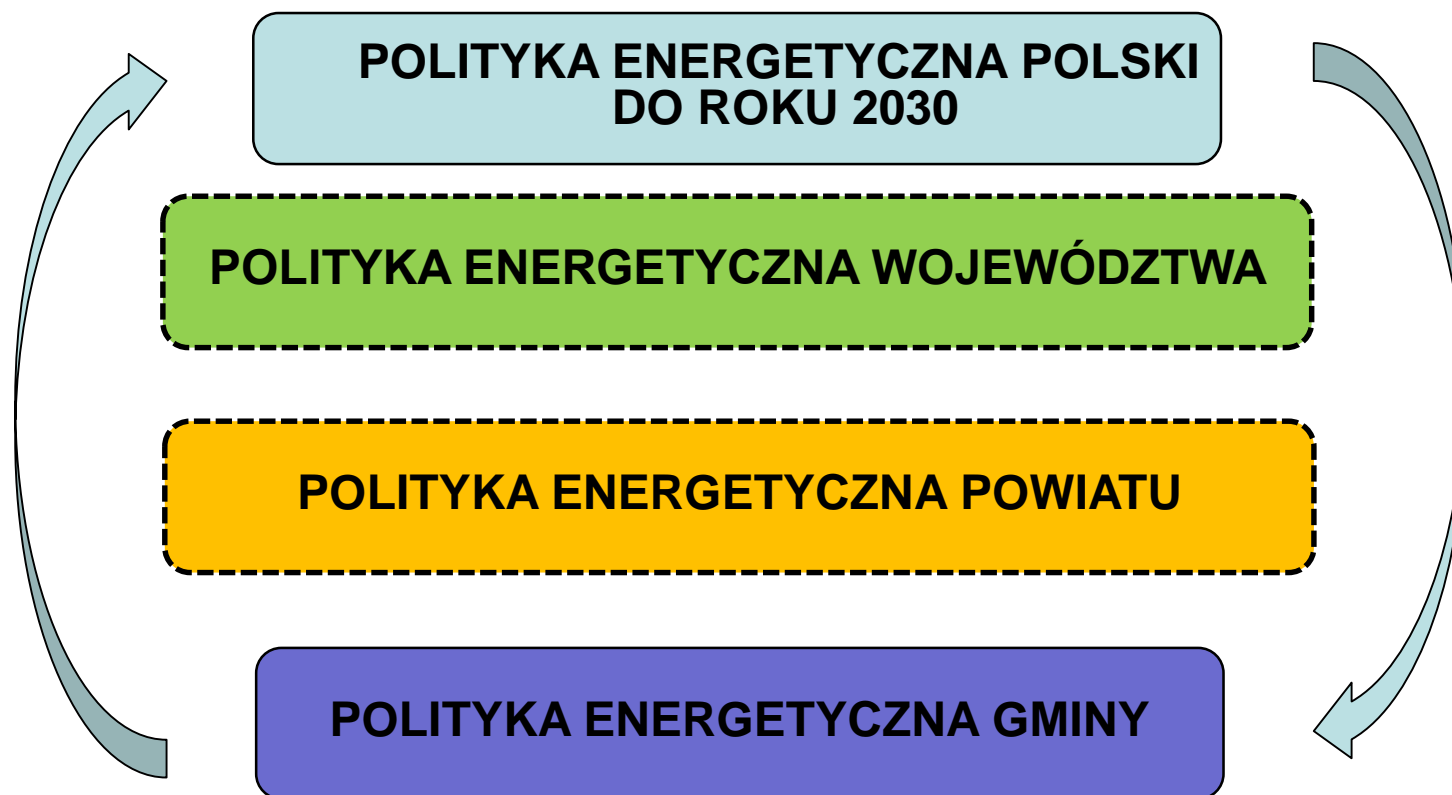

Lokalne planowanie energetyczne – stan obecny - wnioski

Brak jest przeniesienia celów ilościowych i szczegółowych działań z polityki państwa do planów energetycznych gminy. Stosowna regulacja, nakładająca na samorząd województwa opiniowanie projektu założeń do planu energetycznego gminy, jest niedostatecznym środkiem na zapewnienie realizacji polityki energetycznej państwa na poziomie lokalnym.

Opiniowaniu nie sprzyja ogólny warunek „*zgodności z polityką energetyczną państwa*”, bo brak w polityce energetycznej szczegółowego określenia jakie cele i zadania przypadają gminom do realizacji i na czym ma polegać zgodność (ramowy zakres ocen jest potrzebny), a sama opinia samorządu wojewódzkiego nie jest wiążąca prawnie.

Centralne / Regionalne/Lokalne planowanie energetyczne – stan obecny

Lokalne planowanie energetyczne: lista korzyści

- 1 Zapewnienie modernizacji i budowy infrastruktury energetycznej zgodnej z potrzebami społeczno-gospodarczymi gminy.
- 2 Obniżenie kosztów przyłączania do sieci energetycznych nowych odbiorców;
- 3 Identyfikacja lokalnych priorytetów np. w zakresie bezpieczeństwa i jakości zaopatrzenia w energię, poprawy jakości powietrza, zmniejszenia kosztów zaopatrzenia w energię przez poprawę efektywności wykorzystania. Budowa programów ich realizacji
- 4 Łatwiejszy dostęp i korzystniejsze warunki dofinansowania programów gminy i lokalnych podmiotów z funduszy pomocowych (kontekst Planów Gospodarki Niskoemisyjnej)
- 5 Uzasadniony, możliwie najniższy koszt zaopatrzenia w energię w wyniku wyboru najkorzystniejszej opcji pokrycia zapotrzebowania na energię;

Lokalne planowanie energetyczne: lista korzyści

- 6 Stymulowanie lokalnego rynku pracy i zwiększenia zatrudnienia przez wybór opcji zorientowanych na lokalną energetykę, wykorzystanie lokalnych zasobów energii i racjonalizację użytkowania energii;
- 7 Uzyskanie dobrej jakości powietrza przez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z lokalnych systemów energetycznych i dysponowanie przyjazną dla środowiska i biznesu infrastrukturą energetyczną, atrakcyjną dla inwestorów i mieszkańców;
- 8 Uzyskanie dobrego sposobu do komunikowania się ze społeczeństwem i uzyskania jego akceptacji dla rozwoju systemów energetycznych, ważnej w aspekcie rysującej się trwałej tendencji rosnących cen paliw i energii. Wiarygodne analizy i informacje mogą zapewnić lepsze zrozumienie dla kierunków rozwoju lokalnej polityki energetycznej;
- 9 Dobry wizerunek i promocja gminy w UE i kraju dzięki planom energetycznym wspierającym zrównoważony rozwój i ochronę klimatu.

Postulaty w odniesieniu wsparcia inwestycji na poziomie lokalnym

- Odwrócenie logiki procesu - wykorzystanie planów lokalnych to tworzenia mechanizmów wsparcia, nieograniczanie roli planów jedynie do uzasadniania aplikowania o środki pomocowe, konieczna: „standaryzacja procesu planowania” oraz gromadzenie i przetwarzanie informacji pochodzących z planów
- Mechanizmy wsparcia nie powinny wypierać z rynku finansowania komercyjnego (zawieszenie działań, nadmierne dofinansowanie) – do wypracowania i przećwiczenia metody łączenia finansowania publicznego i prywatnego
- Wsparcie inicjatyw lokalnych, wyzwalających energię społeczną i wzmacniających zaangażowanie podmiotów lokalnych (spółdzielnie energetyczne, dedykowane podmioty, crowd funding, agencje energetyczne)

Postulaty w odniesieniu wsparcia inwestycji na poziomie lokalnym

- Urealnianie i maksymalizacja efektów energetycznych/środowiskowych – promocja usług energetycznych i umów o efekt
- Zachęta do dobrego planowania energetycznego (realizowanego własnymi siłami, z udziałem szerokiego grona interesariuszy, przy wsparciu lokalnych agencji energetycznych) i wymierne wsparcie działań wynikających z planów
- Konkretnie wsparcie zarządzania energią na poziomie lokalnym (z uwzględnieniem obecnej fazy rozwoju, outsourcing części zadań)